

Procedura postępowania nauczycieli i metody współpracy szkoły z policją w sytuacjach zagrożeń młodzieży przestępczością i demoralizacją

Słowo wstępne:

1. Wśród różnorodnych przejawów demoralizacji za najbardziej niepokojące i zagrażające zdrowiu młodzieży uznaje się nikotynizm, alkoholizm, narkomanię, kradzieże, wczesna inicjacja seksualna, wagary oraz zachowania agresywne. Wszystkie te przejawy bardzo często ze sobą współistnieją. Wszystkie te czynniki mogą być przyczyną nawiązywania kontaktów z grupami przestępczymi, a w dalszej kolejności popełniania przestępstw. Szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznawania niedostosowania społecznego, podejmowania stosownych oddziaływań wychowawczych, profilaktycznych, a wobec uczniów niedostosowanych – działań interwencyjnych. Właściwa, adekwatna reakcja nauczyciela, pedagoga, dyrektora oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji - zwiększają skuteczność oddziaływań. Działania profilaktyczne w szkole będą kierowane do młodzieży przy współpracy nauczycieli, rodziców oraz policji i sądu.

2. Jako demoralizację rozumieć należy wg. art. 4 paragraf 1 "Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich": naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych.

3. Na terenie szkoły obowiązuje zakaz posiadania, sprzedawania i używania papierosów, e-papierosów (papierosów elektronicznych), alkoholu i narkotyków. Zakaz obowiązuje wszystkich uczniów w czasie lekcji i zajęć pozalekcyjnych odbywających się w szkole i na terenie do niej należącym np. w trakcie imprez sportowych, dyskotek, a także w czasie wycieczek szkolnych. Uczniowie naruszający ten porządek rzeczy muszą się liczyć z karami określonymi w statucie szkoły w rozdziale "Uczniowie szkoły". Uczniowie i rodzice, którzy zwrócą się do wychowawcy, pedagoga z problemem uzależnienia mogą liczyć na wsparcie i skierowanie do specjalistycznej poradni, gdzie uzyskają fachową pomoc. W sytuacjach kryzysowych podejmowana będzie interwencja zorientowana na pomoc uczniowi i rodzinie. Decyzje o podjęciu stosownych działań interwencyjnych podejmuje dyrektor szkoły.

4. Metody współpracy szkoły z policją:

- stała współpraca Dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego w zakresie profilaktyki zagrożeń,
- udzielanie przez policję pomocy w rozwiązywaniu trudnych problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
- wzajemna wymiana informacji o zagrożeniach i zdarzeniach występujących na terenie szkoły.

Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji:

- nauczyciel powinien przekazać taką informację wychowawcy,
- wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły,
- wychowawca wzywa do szkoły rodziców (opiekunów prawnych) ucznia i przekazuje im uzyskana informację, przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w obecności rodziców, w przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś zobowiązuje do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom pomoc psychologa, terapeuty uzależnień, skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym w Centrum Leczenia Uzależnień w Wieruszowie lub innej tego typu placówce na terenie kraju,
- jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal do wychowawcy docierają z wiarygodnych źródeł informacje o przejawach demoralizacji, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję,
- jeżeli szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, zastosowanie gradacji kar przewidzianych statutem szkoły), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, szkoła powiadamia sąd lub policję, dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji,
- jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń, który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie z nim wyznacza statut szkoły w rozdziale "Uczniowie" - procedury postępowania wobec ucznia stwarzającego problemy wychowawcze, włącznie ze skreśleniem z listy uczniów decyzją Rady Pedagogicznej,

- w przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udział w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 paragraf 2 kodeksu postępowania karnego, szkoła jako instytucja jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

Procedury postępowania nauczycieli w przypadku, gdy na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków:

- nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy,
- odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone życie ani zdrowie ucznia,
- reszta klasy zostaje pod opieką innego nauczyciela, który w tym czasie prowadzi zajęcia w klasie obok, jest on zobowiązany wspomóc nauczyciela w trudnej sytuacji i przejąć opiekę nad klasą,
- informuje o zaistniałej sytuacji Dyrektora Szkoły, pedagoga szkolnego,
- w przypadku stanu ucznia wskazującego na spożycie alkoholu wezwana zostaje policja(decyduje o tym Dyrektor Szkoły), w przypadku, gdy istnieje podejrzenie, że uczeń zażył środki psychotropowe(ale nigdy nie istnieje 100% pewność, że jego zachowanie i samopoczucie właśnie stąd wynika), stanowi zagrożenie dla swojej osoby i innych uczestników społeczności szkolnej - należy wezwać lekarza, który zbada przyczynę niewłaściwego zachowania ucznia, udzieli pomocy medycznej,
- wezwani zostają rodzice/opiekunowie ucznia, którzy niezwłocznie powinni odebrać ucznia ze szkoły,
- jeśli rodzice/opiekunowie ucznia odmówią odebrania ucznia ze szkoły lub uniemożliwiony jest w danej chwili kontakt z rodzicami, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z Dyrektorem szkoły,
- szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przybycia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorznięcia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi powyżej 0,5 promila alkoholu lub w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1 dm³), policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat,

- jeżeli powtarzają się przypadki , w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to szkoła ma obowiązek powiadomienia o tym policji lub sądu rodzinnego,

- spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

Procedura postępowania, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk:

- nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy,

- powiadamia o zaistniałym zdarzeniu Dyrektora Szkoły i wzywa policję,

- po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

Procedura postępowania, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk:

- nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją,

Uwaga! Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukiwania odzieży, teczki ani torby ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji!

- o swoich spostrzeżeniach powiadamia Dyrektora Szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa,

W przypadku gdy uczeń, mimo wezwania odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania teczki, szkoła wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

- jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel po odpowiednim zabezpieczeniu zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA! Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwienie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde w wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat. Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję(art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

Procedura postępowania wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa (np. pobicie):

- nauczyciel niezwłocznie powiadamia Dyrektora Szkoły,
- ustala okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) Dyrektorowi Szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadamia rodziców ucznia - sprawcy,
- niezwłocznie powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,

- zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa i przekazuje policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używał noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

Procedura postępowania nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego (np. pobicia):

- nauczyciel udziela pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza, w przypadku kiedy uczeń doznał obrażeń,

- niezwłocznie powiadamia Dyrektora Szkoły,

- dyrektor, nauczyciel lub wychowawca ucznia powiadamia rodziców ucznia,

- niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

UWAGA! Nie należy na własną rękę wyjaśniać przebiegu zdarzenia, a zwłaszcza konfrontować przebiegu zdarzenia itp.!

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję.

UWAGA! Każda, dotycząca uczniów wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

Procedura zapewnienia uczniom bezpieczeństwa w szkole, ochrony przed przemocą, uzależnieniami, demoralizacją oraz innymi przejawami patologii:

- w każdym przypadku rozwiązywania problemów związanych z naruszeniem przez ucznia obowiązujących w szkole zasad wychowawca zawiadamia rodziców ucznia,

- wychowawca ustala najbliższy termin spotkania z uczniem i jego rodzicami,

- wychowawca/pedagog rozmawiają z uczniem,

- wychowawca/pedagog przeprowadzają rozmowę z rodzicami, w czasie której wspólnie ustalają dalsze działania wobec dziecka, zasady współpracy między rodzicami, a szkołą oraz ewentualnie możliwość pomocy specjalistycznej,

- uczeń w obecności rodziców zobowiązuje się do przestrzegania określonych reguł zachowania,
- uczeń ponosi konsekwencje dyscyplinarne określone w statucie szkoły,
- nadzór nad wypełnieniem zobowiązania ucznia sprawują rodzice i wychowawca klasy przy współpracy z pedagogiem szkolnym – rodzice zobowiązują się do częstych kontaktów z wychowawcą ucznia,
- brak współpracy ze strony rodziców oraz dalsze łamanie zasad przez ucznia powodują konieczność podjęcia działań przewidywanych prawem łącznie z możliwością skreślenia z listy uczniów,
- w przypadku ucznia, który nie ukończył 18 lat, zgłoszenia sprawy do sądu rodzinnego.

W przypadku zagrożenia zdrowia ucznia szkoła zapewnia mu niezbędną opiekę medyczną (np. wezwanie pogotowia).

Policja wzywana jest w przypadku:

- gdy zachowania ucznia zagrażają bezpieczeństwu innych osób;
- znalezienia na terenie szkoły nielegalnych substancji psychoaktywnych;
- gdy istnieje podejrzenie, że uczeń może posiadać nielegalne substancje psychoaktywne;
- kradzieży lub innych wykroczeń.

Procedura postępowania w przypadku uchylania się ucznia od obowiązku szkolnego i wagarowania:

- indywidualna rozmowa wychowawcy z uczniem w celu poznania przyczyn wagarów oraz świadomości ucznia dotyczącej konsekwencji dokonywanych wyborów i podejmowanych decyzji,
- kontakt wychowawcy z rodzicami, udzielenie informacji o frekwencji, ocenach, zachowaniu,
- wychowawca prowadzi rozmowę z uczniem w obecności rodziców, ustalany jest program naprawczy zaistniałej sytuacji,
- dalsza obserwacja ucznia, wspieranie go, motywowanie do zmian w postępowaniu,
- w przypadku wyeliminowania problemu uczeń powinien być nagrodzony np. pochwałą do rodziców, na forum klasy, oceną z zachowania,

- w przypadku braku poprawy wychowawca przekazuje do pedagoga:
 - informację o skali problemu zaistniałego w przypadku ucznia;
 - podjętych przez siebie działaniach i efektach tych działań;
 - sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia,
- kolejna rozmowa wychowawcy z uczniem, rodzicami, w obecności pedagoga szkolnego,
- po wyczerpaniu możliwości zmotywowania ucznia do poprawy zachowania - postępowanie wg. zasad zawartych w statucie szkoły (rozmowa dyscyplinująca w obecności Dyrektora Szkoły, gradacja kar, decyzja rady pedagogicznej o zasadności pozostania ucznia w szkole).

W przypadku uczniów klas zasadniczych zawodowych, którzy są młodocianymi pracownikami dodatkowym elementem dyscyplinującym uczniów jest stały kontakt wychowawcy z opiekunem praktycznej nauki zawodu w danym zakładzie pracy.

Każdy uczeń ma obowiązek posiadania dzienniczka praktycznej nauki zawodu, w którym wychowawca klasy systematycznie wpisuje liczbę godzin opuszczonych usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych. Pracodawca ma obowiązek interesowania się postępami ucznia w szkole, jego frekwencją i wspomaga wychowawcę. W przypadku braku współpracy ze strony pracodawcy - opiekuna ucznia na praktyce, wychowawca zgłasza ten problem szkolnemu opiekunowi praktyk uczniowskich. Opiekun kontaktuje się z pracodawcą i wyjaśnia przyczyny braku współpracy ze szkołą.

Procedury postępowania w związku z korzystaniem przez uczniów z telefonów komórkowych na terenie szkoły:

- uczniowie wchodzi na lekcje z wyłączonym telefonem komórkowym,
- jeśli uczeń w trakcie lekcji korzysta z telefonu, nauczyciel ma prawo zabrać mu telefon. Telefon jest przekazany w obecności ucznia sekretarce szkoły, zamknięty w kopercie, podbity pieczętką szkoły i z podpisem ucznia na zaklejonej kopercie. Pozostaje do depozytu u Dyrektora szkoły, aż do czasu, gdy po odbiór stawią się rodzice ucznia,
- uczniowie są informowani przez wychowawcę o tej procedurze, - w dniu rozpoczęcia nauki szkolnej, rodzice są informowani na pierwszym spotkaniu z wychowawcą,
- uczniowie łamiący powyższą procedurę, otrzymują kary przewidziane statutem szkoły, w przypadku niewykonania poleceń nauczyciela.